

Î N C H E I E R E

13 septembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de Alexandr Chendighelean,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de
Alexandr Chendighelean împotriva Comisiei Electorale Centrale a Găgăuziei cu
privire la anularea hotărârii nr. 49/1 (220) din 19 august 2021 și obligarea inițierii
procedurii de anulare a înregistrării lui Vladimir Cîssa în calitate de candidat la funcția
de deputat a Adunării Populare în circumscripția electorală nr. 15 Bugeac,
împotriva hotărârii din 26 august 2021 a Curții de Apel Comrat,

c o n s t a t ă :

La 20 august 2021, Alexandr Chendighelean a depus cerere de chemare în
judecată împotriva Comisiei Electorale Centrale a Găgăuziei cu privire la anularea
hotărârii nr. 49/1 (220) din 19 august 2021 și obligarea inițierii procedurii de anulare a
înregistrării lui Vladimir Cîssa în calitate de candidat la funcția de deputat a Adunării
Populare în circumscripția electorală nr. 15 Bugeac.

În motivarea acțiunii a indicat că, la data de 21 iulie 2021 pe teritoriul Unității
Teritoriale Autonome a Găgăuziei a luat startul campania electorală de alegere a
deputaților în Adunarea Populară a Găgăuziei.

La data de 26 iulie 2021, Comisia Electorală Centrală a Găgăuziei l-a înregistrat
pe Vladimir Cîssa în calitate de candidat la funcția de deputat al Adunării Populare din
Găgăuzia pe circumscripția electorală nr. 15 Bugeac.

La data de 16 august 2021, Vladimir Cîssa, acționând în calitate de Președinte al
Adunării Populare a Găgăuziei, s-a adresat către Președintele Parlamentului Republicii
Moldova cu cererea nr. 176-03/1-13, potrivit căreia, din numele unui grup aparte de
deputați ai Adunării Populare a Găgăuziei a exprimat o îngrijorare în legătură cu
aprobarea de către Parlamentul Republicii Moldova a unui șir de modificări în Legea
Republicii Moldova cu privire la procuratură.

Din acest motiv, la 17 august 2021, Alexandr Chendighelean a depus contestație
la Comisia Electorală Centrală prin care a solicitat inițierea procedurii de anulare a lui
Vladimir Cîssa în calitate de candidat la funcția de deputat al Adunării Populare a
Găgăuziei pe circumscripția electorală nr. 15 Bugeac, din cauza încălcării de către

acesta a limitelor prevăzute de lege pentru persoanele alese, în urma comiterii de către ultimul a acțiunilor descrise supra și anume încălcarea prevederilor art. 13 alin. (3) din Codul Electoral al Găgăuziei, potrivit căruia persoanele cu funcții de răspundere ordinea de numire sau alegere a cărora este reglementată de ... legile Găgăuziei din momentul înregistrării lor în calitate de candidați ... electorali, sunt obligați să-și suspende activitatea în funcția ce o dețin pentru perioada campaniei electorale...”.

La data de 19 august 2021 Comisia Electorală Centrală a Găgăuziei a emis hotărârea nr. 49/1 (220) prin care a respins contestația ca fiind neîntemeiată. În hotărâre s-a indicat că, Vladimir Cîssa a prezentat la organul electoral o copie autenticată a dispoziției nr. 108-K din 27 iulie 2021 privind suspendarea activității pe perioada scrutinului, semnată de adjunctul Președintelui Adunării Populare a Găgăuziei.

Potrivit acestei dispoziții activitatea lui Vladimir Cîssa, în funcția sa de Președinte al Adunării Populare a Găgăuziei a fost suspendată din data de 27 iulie 2021 pe perioada campaniei electorale.

A considerat că, această hotărâre a Comisiei Electorale Centrale a Găgăuziei urmează a fi anulată deoarece nu s-a luat în calcul acel fapt că, dispoziția nr. 108-K din 27 iulie 2021 este lovită de nulitate absolută, întrucât, a fost emisă și semnată de o persoană neîmputernicită, în particular, adjunctul Președintelui Adunării Populare a Găgăuziei în sensul împuternicirilor oferite.

Reieșind din art. 15 din Legea UTA Găgăuzia nr. 2-1/V din 21 decembrie 2020 privind aprobarea Regulamentului Adunării Populare a Găgăuziei, vicepreședintele nu deține dreptul de a emite dispoziții privind suspendarea activității Președintelui Adunării Populare a Găgăuziei. Soluționarea acestei chestiuni se referă la atribuțiile însăși a Adunării Populare a Găgăuziei, adică a organului care l-a ales pe Vladimir Cîssa în funcția de Președinte al Adunării Populare a Găgăuziei și care are atribuțiile de a înceta împuternicirile lui Vladimir Cîssa din funcția nominalizată prin prisma art. 13 din Legea și Regulamentul Adunării Populare a Găgăuziei.

A remarcat că, chiar dacă dispoziția cu nr. 108-K din data de 27 iulie 2021, semnată de adjunctul președintelui Adunării Populare a Găgăuziei are o forță obligatorie, adică a fost semnată de o persoană împuternicită în domeniu, aceasta nu are o semnificație decisivă pentru soluționarea corectă a contestației înaintate de ultimul. Nu are importanță, dacă Vladimir Cîssa exercita de-jure atribuțiile Președintelui Adunării Populare a Găgăuziei, adică nu are importanță dacă există, sau nu documentul privind suspendarea activității acestuia.

A menționat că, Vladimir Cîssa fiind candidat în funcția de deputat al Adunării Populare a Găgăuziei, exercita aceste atribuții necâtând la dispoziția cu nr. 108-K din data de 27 iulie 2021. Acest fapt este confirmat prin cererea din data de 16 august 2021, care a fost semnată de ultimul în calitate de Președinte al Adunării Populare a Găgăuziei, potrivit căreia a exprimat o îngrijorare în legătură cu aprobarea de către Parlamentul Republicii Moldova unui șir de modificări în Legea Republicii Moldova cu privire la procuratura.

Comisia Electorală Centrală a Găgăuziei nu a apreciat aceste împrejurări care sunt suficiente pentru a anula hotărârea nr. 49/1 (220) din 19 august 2021.

A solicitat Alexandr Chendighelean admiterea acțiunii, anularea hotărârii nr. 49/1 (220) din 19 august 2021 și obligarea inițierii procedurii de anulare a înregistrării lui Vladimir Cîssa în calitate de candidat la funcția de deputat a Adunării Populare în circumscripția electorală nr. 15 Bugeac.

Prin hotărârea din 26 august 2021 a Curții de Apel Comrat acțiunea a fost respinsă.

În favoarea acestei soluții instanța de fond a indicat că, pentru soluționarea corectă a cauzei urmează a fi constatat faptul dacă au fost suspendate atribuțiile lui Vladimir Cîssa, în calitate de Președinte al Adunării Populare a Găgăuziei.

Din circumstanțele de fapt ale cauzei, instanța de fond a constatat că, la data de 21 iulie 2021 pe teritoriul Unității Teritoriale Administrative Găgăuzia a luat startul campaniei electorale a deputaților Adunării Populare a Găgăuziei.

La data de 26 iulie 2021, Comisia Electorală Centrală a Găgăuziei 1-a înregistrat pe Vladimir Cîssa în calitate de candidat la funcția de deputat al Adunării Populare a Găgăuziei pe circumscripția electorală nr. 15 Bugeac.

La data de 17 august 2021, Alexandr Chendighelean, fiind candidat la funcția de deputat al Adunării Populare a Găgăuziei pe circumscripția electorală nr. 15 Bugeac, s-a adresat la Comisia Electorale Centrale cu o contestație în care a solicitat inițierea procedurii de anulare a înregistrării lui Vladimir Cîssa în calitate de candidat la funcția de deputat al Adunării Populare din Găgăuzia pe circumscripția electorală nr. 15 Bugeac, din cauza încălcării de către acesta a limitelor prevăzute de lege pentru persoanele alese, prin semnarea de către ultimul a cererii nr. 176-03/1-13 în calitate de Președinte al Adunării Populare a Găgăuziei, adică încălcarea prevederilor art. 13 alin. (3) din Codul Electoral al Găgăuziei.

La data de 19 august 2021, în urma examinării contestației, Comisia Electorală Centrală a Găgăuziei a emis Hotărârea nr. 49/1 (220) privind respingerea contestației depuse de Alexandr Chendighelean ca fiind neîntemeiată.

Fiind în dezacord cu hotărârea cu nr. 49/1 (220) din 19 august 2021 a Comisiei Electorale Centrale a Găgăuziei, Chendighelean Alexandr s-a adresat Curții de Apel Comrat prin care a solicitat anularea hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 49/1 (220) din 19 august 2021 și obligarea Comisiei Electorale Centrale a Găgăuziei de a iniția procedura de anulare a înregistrării lui Vladimir Cîssa în calitate de candidat la funcția de deputat al Adunării Populare a Găgăuziei pe circumscripția electorală nr. 15 Bugeac, la alegerile deputaților Adunării Populare a Găgăuziei numite pentru data de 19 septembrie 2021.

Astfel, s-a constatat cu certitudine că prin dispoziția cu nr. 108-k din 27 iulie 2021, privind suspendarea activității pe perioada scrutinului, semnată de adjunctul Președintelui Adunării Populare a Găgăuziei, Tarnavschi A.G., acesta a dispus suspendarea pentru perioada campaniei electorale, din data de 27 iulie 2021, a activității lui Vladimir Cîssa din funcția de Președinte al Adunării Populare a Găgăuziei, deținută de acesta. Temeiul pentru suspendarea activității din funcția de Președinte al Adunării Populare a Găgăuziei a servit cererea personală a lui Vladimir Cîssa.

Emiterea de către Tarnavschi A.G. a dispoziției corespunzătoare în data indicată în aceasta, nu se pune la îndoială de instanța de judecată, întrucât în ședința de judecată s-a examinat și registrul respectiv a dispozițiilor Adunării Populare a Găgăuziei.

Colegiul a constatat că, Vladimir Cîssa nu a încălcat prevederile art. 13 alin. (3) din Codul Electoral al Găgăuziei nr. 60-XXVII/V din data de 31 iulie 2015, iar Comisia Electorală Centrală întemeiată a respins ca fiind neîntemeiată contestația lui Alexandr Chendighelean la acțiunile concurentului electoral, în particular ale lui Vladimir Cîssa.

Dispoziția nr. 108-K din 27 iulie 2021, semnată de Președintele adjunct al Adunării Populare a Găgăuziei prin care s-a dispus suspendarea lui Vladimir Cîssa pe perioada scrutinului, începând cu 27 iulie 2021, nu a fost contestată în instanță, iar alegațiile asupra nulității acesteia sunt lipsite de temeiuri de drept. Această dispoziție a fost emisă în urma cererii depuse de Vladimir Cîssa. La fel, în ședința de judecată s-

a examinat și registrul respectiv a dispozițiilor Adunării Populare a Găgăuziei în care această dispoziție a fost înregistrată .

Din aceste considerente, Vladimir Cîssa nu a admis încălcarea prevederilor art. 13 alin. (3) din Codul electoral al Găgăuziei, iar Comisia Electorală Centrală a Găgăuziei întemeiat a dispus respingerea contestației depuse de Alexandr Chendighelean asupra acțiunilor concurentului electoral Vladimir Cîssa.

La data de 1 septembrie 2021, Alexandr Chendighelean a depus cerere de recurs, iar la data de 6 septembrie 2021 motivarea recursului împotriva hotărârii din 26 august 2021 a Curții de Apel Comrat.

În motivarea cererii de recurs a indicat că, instanța de fond nu a luat în considerație prevederile art. 26 alin. (2) din Codul electoral al Găgăuziei potrivit căruia Comisia Electorală Centrală a Găgăuziei se adresează la Curtea de Apel Comrat cu cererea privind anularea înregistrării concurentului la alegeri, în cazul nesuspendării activității din funcția ocupată de candidat, care este obligat să o suspende.

A considerat că, această normă nu înaintează cerințe formale către candidați, adică nu este suficientă doar prezentarea în adresa Comisiei Electorale Centrale a Găgăuziei documentul privind suspendarea activității fără careva impedimente și sancțiuni de a continua de facto activitatea suspendată.

Această normă menționează clar că, de jure și de facto, nesuspendarea activității din funcția ocupată de către candidat care este obligat să o suspende, se sancționează.

Instanța de fond, nu a luat în considerație faptul că, Președintele Adunării Populare a Găgăuziei nu dispune de dreptul de a suspenda împuternicirile sale personale și nu poate transmite acest drept neexistent vicepreședintelui său.

Dispoziția nr. 14 din 27 iulie 2021 privind atribuirea obligațiilor, prin care a atribuit lui Tarnovschi A. exercitarea funcțiilor de președinte, nu oferă acestuia dreptul de a suspenda împuternicirile Președintelui Adunării Populare a Găgăuziei, ci îi oferă doar drepturile exclusive prevăzute în art. 14 alin. (1) din Legea UTA Găgăuzia. Respectiv, dispoziția nr. 14 din 27 iulie 2021 în partea ce ține de dreptul lui Tarnovschi A. de a suspenda împuternicirile Președintelui Adunării Populare a Găgăuziei, este nulă.

Chestiunea ce ține de suspendarea atribuțiilor Președintelui Adunării Populare a Găgăuziei, se referă la însăși Adunarea Populară a Găgăuziei, organul care l-a ales pe Vladimir Cîssa în funcția de Președinte și în baza acestui fapt are dreptul să înceteze aceste împuterniciri conform art. 13 din Legea UTA Găgăuzia nr. 2-I/V din 21 decembrie 2012.

A relatat că, de facto, nesuspendarea activității lui Vladimir Cîssa se confirmă prin cererea din 16 august 2021, semnată în calitate de Președinte al Adunării Populare a Găgăuziei, fapt care la fel nu a fost apreciat de către instanța de fond.

A solicitat Alexandr Chendighelean admiterea recursului, anularea hotărârii din 26 august 2021 cu pronunțarea unei noi decizii de admitere a acțiunii.

În conformitate cu art. 244 alin.(1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, la caz, se contestă hotărârea Comisiei Electorale Centrale a Găgăuziei emisă în perioada electorală a alegerilor Adunării Populare a Găgăuziei.

În conformitate cu art. 69 alin. (8) din Codul electoral al Găgăuziei, hotărârea instanței de judecată poate fi contestată în termen de trei zile de la pronunțare.

Din materialele dosarului rezultă că hotărârea Curții de Apel Comrat a fost adoptată și pronunțată public la 26 august 2021.

Potrivit extrasului din poșta electronică a Curții de Apel Comrat, hotărârea motivată din 26 august 2021 a fost notificată participanților la proces la data de 3 septembrie 2021 (f.d.129-131).

Conform art. 111 alin. (1) lit. h) și i) din Codul muncii, în Republica Moldova zile de sărbătoare nelucrătoare sînt 27 august – Ziua Independenței și 31 august – sărbătoarea „Limba noastră”.

Prin hotărârea nr. 108 din 14 iulie 2021 a Guvernului Republicii Moldova, pentru autoritățile și instituțiile publice, ziua de 30 august 2021 se consideră zi de odihnă.

Astfel, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul depus de Alexandr Chendighelean la data de 1 septembrie 2021 și motivarea recursului la data de 6 septembrie 2021, sunt în termen.

La data de 8 septembrie 2021 Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia cererilor de recurs cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

La data de 11 septembrie 2021, Comisia Electorală Centrală a Găgăuziei a depus referință prin care a solicitat respingerea recursului depus de Alexandr Chendighelean.

Examinând admisibilitatea cererii de recurs depusă de Alexandr Chendighelean, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată inadmisibilitatea acesteia, din motivele ce succed.

În temeiul art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Alexandr Chendighelean.

Conform art. 71-74 din Codul electoral, art. 69 din Codul electoral al Găgăuziei nr. 60-XXVII/V din 31 iulie 2015 și în conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Alexandr Chendighelean, se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,

Judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Victor Burduh

Nicolae Craiu